

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΑ ΣΥΝΟΡΑ...

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

[Ελληνοτουρκική φιλία]

Το κείμενο δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο <http://www.peace-cyprus.org/PeaceCenter/5g.html> και αναφέρεται στη φιλία ανάμεσα στην 12χρονη Ελληνοκύπρια Ρωμίνα Λαούρη και στη συνομήλική της Τουρκοκύπρια Aydil. Δίνεται συντομευμένο για τις ανάγκες της εξέτασης.

Η δωδεκάχρονη Ρωμίνα Λαούρη είναι από τα λίγα παιδιά της Κύπρου που κατάφεραν να δημιουργήσουν μια τρυφερή φιλία με μια συνομήλική της Τουρκοκυπρία, την Aydil. Η πιο κάτω έκθεση της Ρωμίνας μιλά για την προσπάθεια των δυο φίλων να κατανοήσουν και να αντιμετωπίσουν την κατάσταση που επικρατεί στον τόπο μας.

Τη φίλη μου που κατοικεί στη Λευκωσία, στη Λευκωσία που ποτέ δεν μπορούμε να την επισκεφτούμε, στη Λευκωσία που ο πατέρας μου έχει το σπίτι του, που φύτεψε τριανταφυλλιές όταν ήτανε 12 χρονών, αυτή μου τη φίλη, που μόνο σε φωτογραφία την είδα, τη λένε Aydil. Η Aydil είναι Τουρκοκυπρία. Ο πατέρας της γεννήθηκε, μεγάλωσε και ζούσε μέχρι το 1974 στη Λεμεσό. Ο πατέρας του, ο παππούς της Aydil, εργαζόταν στο Λανίτη. Της φίλης μου και του πατέρα της, αρέσει πολύ η λεμονάδα Λανίτη και όταν βρω καμιά φορά ευκαιρία, τους στέλνω μέσα από τα συρματοπλέγματα της μοιρασμένης Λευκωσίας ένα μπουκάλι. Η ιστορία της Aydil και η δικιά μου είναι πολύ μεγάλη. Θα σας την πω ίσως μια άλλη φορά.

Τώρα θέλω να σας μιλήσω για τον πόνο που νιώθουμε και οι δυο μας γιατί δεν μπορούμε να παίξουμε μαζί, θέλω να σας εξηγήσω το θυμό μας, γιατί υπάρχουν ακόμα σύνορα, συρματοπλέγματα και στρατιώτες. Υπάρχει όμως και φόβος, πολυς φόβος, πως είναι δυνατό αυτή η ησυχία που υπάρχει να σταματήσει και οι πατεράδες μας να πάρουν τα όπλα. Γι' αυτό υπάρχει και θυμός, θυμός για όλους τους μεγάλους που κατάφεραν να μοιράσουν την Κύπρο.

Η Aydil κι εγώ δε μοιραζόμαστε μόνο το θυμό μας, μα και την ιστορία των γονιών μας, της Κύπρου, την ιστορία πολλών γενιών.

Όταν μιλώ για τη φίλη μου, για το ότι η μητέρα μου είναι πρόσφυγας, μου λέει και εκείνη για το δικό της πατέρα που είναι πρόσφυγας και ήταν αιχμάλωτος στη Λεμεσό. Όταν της λέω για τους αγνοουμένους που οι μητέρες τους ακόμα περιμένουν, μου μιλά κι εκείνη για τη μητέρα της που φοβάται να ζήσει με Ελληνοκυπρίους, γιατί στις ταραχές του 1963 κάποιοι Ελληνοκύπριοι σκότωσαν τον παππού της, σε ένα χωριό της Πάφου.

Ξέρετε, εκείνες τις στιγμές καταλαβαίνω πόσο δύσκολο είναι να έχουμε ο ένας στον άλλο εμπιστοσύνη, να ζούμε μαζί ειρηνικά και να μην αρχίσουμε να σκοτώνουμε ο ένας τον άλλο.

Για να μπορούμε να ζήσουμε μαζί θα πρέπει να σεβαστούμε ότι μιλούμε διαφορετικές γλώσσες και ότι έχουμε διαφορετική θρησκεία. Η Aydil μού έστειλε κάρτα για την Πρωτοχρονιά και όχι για τα Χριστούγεννα και χάρηκα που έχω να μοιραστώ μια γιορτή μαζί της. Θέλω να μάθει να σέβεται τα ήθη και τα έθιμά μας, τις γιορτές μας, μα και το θυμό και πόνο μας για την τουρκική εισβολή, όπως πρέπει να μάθω κι εγώ για το δικό της φόβο και πόνο.[...]

Με την Aydil σκεφτήκαμε πολλές λύσεις. Εκείνη έδειξε τη φωτογραφία μου στην τάξη της και όλοι είπαν ότι δεν φαίνομαι για εχθρός. Αν μπορούσαν οι τάξεις μας να βρεθούν, να πάμε εκδρομή, θα ήταν τόσο ωραία.[...]

A3. Στο κείμενο παρουσιάζεται η δυσκολία της φιλίας σε άτομα από χώρες με παρελθόν πολέμου. Σε άρθρο (200 – 250 λέξεων) που θα αναρτήσεις στην ιστοσελίδα του σχολείου σου να αναδείξεις αυτή τη διαπίστωση και να προτείνεις τρόπους να ξεπεραστούν τα εμπόδια που υπάρχουν.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ (1909-1990)

Ειρήνη

Το παρακάτω ποίημα είναι απόσπασμα από τη συλλογή του Γιάννη Ρίτσου Αग्रύπνια (1941-1953), Ποιήματα 1930-1960, Β' τόμος, Εκδόσεις «Κέδρος», Αθήνα 1961.

Τ' όνειρο τοῦ παιδιοῦ εἶναι ἡ εἰρήνη
Τ' όνειρο τῆς μάνας εἶναι ἡ εἰρήνη
Τὰ λόγια τῆς ἀγάπης κάτω ἀπ' τὰ δέντρα
εἶναι ἡ εἰρήνη.
Ὁ πατέρας ποῦ γυρνάει τ' ἀπόβραδο
μ' ἓνα φαρδὺ χαμόγελο στὰ μάτια
μ' ἓνα ζεμπίλι στὰ χέρια του γεμάτο φροῦτα
καὶ οἱ σταγόνες τοῦ ἰδρώτα στὸ μέτωπό του
εἶναι ὅπως οἱ σταγόνες τοῦ σταμνιοῦ

πού παγώνει τὸ νερὸ στὸ παράθυρο,
εἶναι ἡ εἰρήνη.[...]

Εἰρήνη εἶναι ἡ μυρουδιά τοῦ φαγητοῦ τὸ βράδυ,
τότε πού τὸ σταμάτημα τοῦ αὐτοκινήτου στὸ δρόμο
δὲν εἶναι φόβος,
τότε πού τὸ χτύπημα στὴν πόρτα
σημαίνει φίλος,
καὶ τὸ ἄνοιγμα τοῦ παραθύρου κάθε ὥρα
σημαίνει οὐρανός,
γιορτάζοντας τὰ μάτια μας
μὲ τὶς μακρινὲς καμπάνες τῶν χρωμάτων του,
εἶναι εἰρήνη.

Εἰρήνη εἶναι ἓνα ποτήρι ζεστὸ γάλα
κι ἓνα βιβλίο μπροστὰ στὸ παιδί πού ξυπνάει,
τότε πού τὰ στάχια γέρνουν τό 'να στ' ἄλλο λέγοντας:
τὸ φῶς, τὸ φῶς
καὶ ξεχειλάει ἡ στεφάνη τοῦ ὀρίζοντα φῶς,
εἶναι ἡ εἰρήνη.

Τότε πού οἱ φυλακὲς ἐπισκευάζονται νὰ γίνουν βιβλιοθῆκες,
τότε πού ἓνα τραγοῦδι ἀνεβαίνει ἀπὸ κατώφλι σὲ κατώφλι τὴ νύχτα,
τότε πού τ' ἀνοιξιὰτικο φεγγάρι βγαίνει ἀπ' τὸ σύγνεφο
ὅπως βγαίνει ἀπ' τὸ κουρεῖο τῆς συνοικίας
φρεσκοξυρισμένος ὁ ἐργάτης τὸ Σαββατόβραδο,
εἶναι ἡ εἰρήνη.[...]

Ὅταν λές: ἀδελφές μου, - ὅταν λέμε: αὔριο θὰ χτίσουμε.
ὅταν χτίζουμε καὶ τραγουδάμε,
εἶναι ἡ εἰρήνη.

Ἡ εἰρήνη εἶναι τὰ σφιγμένα χέρια τῶν ἀνθρώπων
εἶναι τὸ ζεστὸ ψωμὶ στὸ τραπέζι τοῦ κόσμου
εἶναι τὸ χαμόγελο τῆς μάνας
Τίποτ' ἄλλο δὲν εἶναι ἡ εἰρήνη.

Καὶ τ' ἀλέτρια πού χαράζουν βαθιὲς αὐλακιές σ' ὅλη τὴ γῆ,
ἓνα ὄνομα μονάχα γράφουν:
Εἰρήνη.

Τίποτ' ἄλλο. Εἰρήνη.[...]

Ἀδέρφια,

μὲς στὴν εἰρήνη διάπλατα ἀνασαίνει ὅλος ὁ κόσμος

μὲ ὅλα τὰ ὄνειρά μας

Δῶστε τὰ χέρια ἀδέρφια μου,

αὐτό 'ναι ἡ εἰρήνη.

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Να ερμηνεύσεις το περιεχόμενο της ειρήνης αξιοποιώντας τις εικόνες του ποιήματος. Ποια πιστεύεις ότι είναι η επιδίωξη του ποιητικού υποκειμένου;

ή

2. Να γράψεις ένα δικό σου κείμενο (πεζό ή ποιητικό) με αφορμή το ποίημα περιγράφοντας τι δεν είναι ειρήνη.

Μονάδες 25